

понимаемый нами как личность, что есть внутреннее измерение индивидуального человеческого Я, и, одновременно, как социальный индивид (правовое существо) – качество человека по отношению к обществу как социокультурной аксиологической системе организации и развития человека как рода и индивида в транс и кросскультурном пространстве-времени бытия [3]. И названные проблемы становятся далеко не схоластическими, как только мы соизмеряем их с реальным правовым бытием, когда в потоке трансформирующегося общества очевидным становятся факты падения авторитета права в индивидуальном и общественном сознании, общественном мнении и в решении практических дел, когда все более усиливается расчет на власть, которая вновь воспринимается как едва ли не единственное средство обеспечения «необходимого правопорядка» и «строгой законности». Так где же кроются и каковы причины отказа человека в пользу власти, произвола и насилия, а не в пользу права с его ресурсами? В чем, если она есть, экзистенциальная драма нынешнего правового бытия, переживаемого не только нами, а смею полагать, всей европоцентрической цивилизации? Видимо, без выхода за пределы правового позитивизма и погружения в экзистенциальную социологическую и психологическую антропологию и персонологию нам ответить на эти вопросы не удастся.

Список використаних джерел:

1. Бесчастний В.М., Гребеньков Г.В. Українське правознавство в контексті кризового стану суспільства // Вісник Київського університету права. – № 22 (250) – С. 2-3.
2. Ковлер А. И. Антропология права / А. И. Ковлер. – М. : Норма, 2000. – 480 с.
3. Гребеньков Г.В. Очерки по философии права: Монография / Г.В.Гребеньков; Донецкий юридический институт Луганского государственного университета им. Э.А. Дидоренко, 2009. – 216 с.

НОТАРІАТ І АДВОКАТУРА В УКРАЇНСЬКІЙ НЕОЛІБЕРАЛЬНІЙ ДЕРЖАВІ

Фурса С.Я.,

завідувач кафедри нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор юридичних наук, професор

Фурса Є.І.,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України

Не вдаючись до прискіпливого аналізу теорії неолібералізму, а також до визначення її основних критеріїв, зазначимо її головну тенденцію – вільний ринок і необмежена конкуренція є основним засобом забезпечення прогресу та досягнення соціальної справедливості, які можливі, перш за все, на основі економічного зростання [1]. Дана теорія цілком відповідає сучасним тенденціям в світовій економіці, коли капітали, не зважаючи на кордони, вільно перетікають з однієї країни до іншої і за такі капітали змагається переважна більшість країн, стимулюючи їх вкладання найменшими податками та іншими пільговими умовами. Зокрема, до таких пільг можна віднести й відсутність зайвих бюрократичних перешкод на шляху руху капіталів, до яких доволі часто відносять й обов'язкову нотаріальну форму посвідчення особливо важливих правочинів.

Останні відомості з Російської Федерації (надалі РФ) свідчать про те, що там на високому рівні має місце дискусія як серед науковців, так і широких верств фахівців щодо відновлення обов'язкової нотаріальної форми посвідчення правочинів. Озвучені умови відновлення обов'язкової нотаріальної форми мають зацікавити й українських фахівців, оскільки вони вважаються важливими й для тих країн, в яких така форма визнана обов'язковою, але ця

умова може припинити своє існування. Так, російські науковці називають три елементи: швидке підвищення кваліфікації нотаріусів, збільшення відповідальності нотаріусів та повна матеріальна відповідальність, забезпечена відповідними гарантіями.

Можна визнати всі ці питання актуальними й для України, оскільки вартість нотаріальних помилок вже може вимірюватися мільйонами, тому можна говорити й про необхідність високих вимог до страхування нотаріальної діяльності – це об'єктивно. Але чи здатні українські нотаріуси в короткий термін збільшити розміри страхового внеску, коли на відміну від РФ, в Україні панує криза в секторі набуття прав на квартири, будинки тощо. Здається, що збільшення розміру страхової застави від 150 мінімальних заробітних плат до 1000 має супроводжуватися певним часом. Для того, щоб з нотаріату не пішли найталановитіші нотаріуси має бути введений і коефіцієнт, що враховуватиме безпомилкову попередню діяльність, тобто відсутність скарг і позовів до нотаріуса.

Для того, щоб збільшити відповідальність нотаріусів за явно неправомірні дії, тобто фактично злочини, має бути введена спеціальна кримінальна відповідальність для нотаріусів, яка має бути адекватною злочинам проти правосуддя, які вчиняються суддями при ухваленні явно неправосудного рішення. Наприклад, коли довіреність була посвідчена за відсутності довірителя тощо.

Швидкого підвищення кваліфікації нотаріусів досягти важко через те, що така діяльність обумовлює необхідність розробки відповідних програм, тобто часу. Якщо порівняти з російським досвідом, то там діяльність по підвищенню кваліфікації нотаріусів займаються 11 центрів при вищих навчальних закладах, які розташовані по всій території РФ і нотаріуси можуть не витрачати час і гроші на переїзди тощо.

До наведених умов можна додати й суто українські проблеми, пов'язані з необхідністю забезпечити населення нотаріальними послугами по всій території країни тощо... Наведені та інші умови можна пов'язувати з існуванням обов'язкової нотаріальної форми.

Щодо діяльності адвокатів в умовах фактичної глобалізації економіки України, то перспективу їх діяльності так само важко назвати світлою. Зменшення кількості осіб, яких можна віднести до середнього класу, призведе до зменшення кількості платоспроможних клієнтів, а це у свою чергу зменшить їх доходи.

Та незначна кількість адвокатів, яка зможе взяти на себе обов'язки по обслуговуванню інтересів власників могутніх капіталів, буде отримувати значні доходи. Тому намагання сучасних адвокатів «згурпуватися» у значні адвокатські об'єднання – це вимоги часу, а не тільки питання «престижу» фірми тощо. Досвід США доводить, що могутні «корпорації» адвокатів здатні виконувати різнопланові завдання від послуг по мінімізації податків до захисту прав клієнта в кримінальних справах в суді, що досягається за рахунок спеціалізації адвокатів на певних видах адвокатських послуг, які в такому разі можуть надаватися на дуже високому рівні.

Той же американський досвід говорить про те, що відсутність стабільних прав на майно, що досягається за допомогою нотаріального посвідчення договорів, слугує підставою для визнання договорів недійсними, а це прерогатива адвокатів. Тому можна визнати, що на ринку юридичних послуг адвокати та нотаріуси незримо між собою конкурують.

Але для істинної конкуренції між нотаріусами та адвокатами в Україні поки що не має підстав, оскільки для адвокатів в Україні існує неосяжне поле діяльності, яке пов'язане з наданням послуг в сфері захисту прав споживачів, громадян, які постраждали в наслідок екологічних забруднень території, недобросовісної реклами тощо. Зрозуміло, що в таких справах адвокати будуть

«конкурувати» з адвокатами відповідних корпорацій, державними інтересами, що також обумовлює необхідність об'єднання адвокатів, оскільки протистояти прийдеться не завжди законним діям супротивників та рішенням судів.

Тому потребується розглядати не тільки сучасні проблеми у діяльності нотаріусів та адвокатів, а й передбачати можливі варіанти розвитку відповідних професій на майбутнє. Зокрема, надаючи переваги адвокатам у представництві і захисті прав та інтересів громадян у кримінальному та інших процесах, держава вправі вимагати підвищення кваліфікації й у адвокатів, оскільки їх низька кваліфікація може негативно впливати на права громадян і навіть на їх долю.

Список використаних джерел:

1. <http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D0%BC>

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ОНОВЛЕННЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Колодій А.М.,

начальник кафедри конституційного та міжнародного права Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

У шеститомній «Юридичній енциклопедії» зазначено, що «Методологія юридичної науки – система підходів, методів і способів наукового дослідження, теоретичні засади їх використання при вивченні державно-правових явищ» [1, С. 618 - 619].

Є загальновідомим, що основу методології юридичної науки складають:

- філософсько-світоглядні підходи (матеріалістичний чи ідеалістичний, діалектичний чи метафізичний, феноменологічний, герменевтичний, синергетичний, антропологічний, комунікативний підходи, тощо);
- загальнонаукові методи, тобто методи, що використовуються у всіх науках (структурний, функціональний, системний, історичний, сходження від абстрактного до конкретного, формально-логічні методи (аналіз і синтез, індукція і дедукція, визначення понять та їх класифікація і т.д.);
- спеціально-наукові методи, тобто такі, які використовуються у правознавстві але були відпрацьовані іншими суспільствознавчими науками. Це, наприклад, статистичний, конкретно-соціологічний, психологічний, кібернетичний, модельний, експериментальний та інші методи;
- власне-юридичні методи це такі, які виникли і реалізуються у межах виключно юриспруденції. До них можна віднести формально-юридичний, порівняльно-правовий та деякі інші методи [2, С. 25 - 34].

Переконаний, що для оновлення Конституції України необхідно використовувати усі вищезазначені підходи, методи та способи. Методологія оновлення Конституції України має бути множинною, плюралістичною.

Філософсько-світоглядні підходи мають визначити саму стратегію оновлення Конституції України, їх загальну спрямованість. Насамперед ця група підходів, методів та способів вимагає розроблення науково-обґрунтованої Концепції внесення змін до Конституції України та підготовки на її основі законопроект (законопроектів) про внесення змін до Конституції України. Концепція внесення змін до Конституції України має бути оприлюдненою та широко обговореною. Вона повинна наочно відображати та демонструвати ті зміни, які планується внести до Конституції України.

Філософсько-світоглядні підходи також зумовлюють те, що пріоритетними мають визнаватися зміни спрямовані на удосконалення конституційного ладу, громадянського суспільства, конституційно-правового статусу людини і громадянина, місцевого самоврядування, а не державних